

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۲۱۰۱

شماره ثبت ۸۰۶

دوره هفتم - سال چهارم

تاریخ چاپ ۱۳۸۷/۱/۲۵

یک شوری

لایحه موافقتنامه معاضدت قضائی در زمینه امور حقوقی و تجاری
بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس

کمیسیونهای ارجاعی

قضائی و حقوقی

اصلی

اقتصادی - امنیت ملی و سیاست خارجی

فرعی

اداره کل قوانین

باسمه تعالی

شماره ۳۹۰۶۳/۱۹۶۰

تاریخ ۱۳۸۷/۱/۱۷

جناب آقای دکتر حداد عادل

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه موافقتنامه معاضدت قضائی در زمینه امور حقوقی و تجاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس که بنا به پیشنهاد وزارت دادگستری در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۸ هیأت وزیران تصویب شده است، به پیوست جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

محمود احمدی‌نژاد

رئیس‌جمهور

نظر به لزوم استقرار روشمند همکاریهای قضائی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس و با توجه به آثار مثبت ناشی از اتخاذ تدابیر مربوط و ایجاد بسترهای مناسب قانونی برای اتباع دو دولت و در راستای زمینه‌سازی برای گسترش مناسبات بین دو کشور، لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه موافقتنامه معاضدت قضائی در زمینه امور حقوقی و تجاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس

ماده واحده- موافقتنامه معاضدت قضائی در امور حقوقی و تجاری بین
جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس مشتمل بر یک مقدمه و سی و
دوماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

رئیس جمهور

وزیر امور خارجه

وزیر دادگستری

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه معاضدت قضائی در زمینه امور حقوقی و تجاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس

جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس، که از این پس از آنها به عنوان
طرفهای متعاقد یاد خواهد شد، با ابراز تمایل به تقویت همکاری فیما بین و
گسترش زمینه آن و تنظیم روابط همکاری قضائی و شناسایی احکام حقوقی و
تجاری و اجراء آنها و نیز با ابراز تمایل به حل و فصل مسائل مربوط به داوری
تجاری با هدف توسعه روابط بازرگانی، تصمیم به انعقاد این موافقتنامه گرفتند
و در موارد زیر به توافق رسیدند:

بخش اول - کلیات

ماده ۱- حمایت قضائی

- ۱- اتباع هر یک از طرفهای متعاقد، در قلمرو طرف متعاقد دیگر، همانند اتباع همان کشور از حقوق شخصی و مالی برخوردار بوده و از لحاظ حق دادخواهی در مراجع قضائی برای احقاق حقوق و دفاع از منافع خود با شرایط یکسانی که برای اتباع آن کشور مقرر است مورد حمایت قانونی خواهند بود.
- ۲- هیچ یک از طرفهای متعاقد نمی‌تواند برای اتباع طرف دیگر به عنوان بیگانه بودن یا نداشتن اقامتگاه یا محل سکونت در قلمرو کشور مزبور، مقرر دارد که برای هزینه‌های دادرسی تضمین بدهد یا کفیل معرفی کند.
- ۳- اشخاص حقوقی که در قلمرو هر یک از طرفهای متعاقد مقیم هستند و طبق قوانین آن کشور تأسیس شده اند مشمول بندهای (۱) و (۲) این ماده خواهند بود.

ماده ۲- مساعدت قضائی

- ۱- اتباع هر یک از طرفهای متعاقد در قلمرو طرف متعاقد دیگر از مساعدت قضائی همانند اتباع همان کشور با همان شرایطی که در قانون آن کشور مقرر است، برخوردار خواهند بود.
- ۲- چنانچه متقاضی مساعدت قضائی در قلمرو هر کدام از طرفهای متعاقد اقامت داشته باشد، گواهی عدم تمکن مالی او از جانب مقامات صلاحیتدار در محلی که معمولاً در آنجا اقامت دارد ارائه می‌گردد و چنانچه متقاضی در

قلمرو دولت ثالثی اقامت داشته باشد، این گواهی از جانب مقامات دیپلماتیک و یا کنسولی کشورش ارائه می‌گردد.

۳- مراجع قضائی و یا مقامات دیگری که مأمور بررسی تقاضای مساعدت قضائی می‌شوند، می‌توانند تقاضای اطلاعات تکمیلی بنمایند.

ماده ۳ - قلمرو معاضدت قضائی

در این موافقتنامه، معاضدت قضائی شامل موارد زیر است:

- ۱- ابلاغ اوراق قضائی.
- ۲- اجراء نیابت‌های قضائی.
- ۳- شناسایی احکام قضائی و احکام داوری در زمینه‌های حقوقی و تجاری و اجازه اجراء آنها.
- ۴- مبادله اطلاعات حقوقی.

ماده ۴ - روش‌های ارتباط

- ۱- تقاضای معاضدت قضائی از سوی نهاد مرکزی طرف تقاضاکننده به نهاد مرکزی طرف درخواست شونده از طریق مجاری دیپلماتیک ارسال می‌گردد.
- ۲- منظور از نهاد مرکزی در بند (۱)، قوه قضائیه در جمهوری اسلامی ایران و وزارت دادگستری و حقوق بشر (معاونت بین‌الملل) در جمهوری تونس می‌باشد.

ماده ۵ - قانون قابل اجراء در مورد معاضدت قضائی

هر یک از طرفهای متعاقد، درخواست معاضدت قضائی را در قلمرو خود مطابق مقررات داخلی اجراء می‌کند.

ماده ۶ - رد معاضدت قضائی

۱- چنانچه طرف درخواست شونده تشخیص دهد که انجام معاضدت به حاکمیت و یا امنیت یا نظم عمومی آن کشور لطمه می‌زند و یا مخالف اصول کلی حقوقی در آن کشور است یا این که تشخیص دهد که موضوع درخواست خارج از صلاحیت مراجع قضائی است، می‌تواند درخواست معاضدت را با ذکر دلیل رد نماید.

۲- درخصوص درخواست ابلاغ اوراق قضائی و اجراء نیابتهای قضائی، طرف درخواست شونده صرفاً به این علت که رسیدگی به قضیه منشأ درخواست معاضدت در صلاحیت دادگاههای آن کشور است و یا این که مقررات کشورش تصریح بر اجازه اجراء موضوع درخواست ندارد، نمی‌تواند درخواست معاضدت را رد کند.

ماده ۷ - شکل درخواست معاضدت قضائی

۱- درخواست معاضدت قضائی به صورت کتبی داده می‌شود و سند درخواست توسط نهاد درخواست‌کننده امضاء و مهر می‌گردد و باید متضمن موارد زیر باشد:

الف - نام و نشانی نهاد درخواست‌کننده

ب - نام و تابعیت و نشانی افراد ذی‌نفع درخواست و چنانچه درخواست معاضدت متعلق به شخص حقوقی باشد، نام و اقامتگاه باید قید شود.

پ - نام نمایندگان اشخاص ذی‌نفع و نشانی آنها عندالاقضاء.

ت - نوع پرونده مرتبط با درخواست و شرح مختصر وقایع آن.

ث - مضمون درخواست.

۲- مدارک لازم جهت اجراء درخواست به سند درخواست ضمیمه می‌شود.

ماده ۸ - زبان

۱- مکاتبات بین نهادهای مرکزی طرفهای متعاقد به زبان رسمی طرف ارسال‌کننده همراه ترجمه آن به زبان رسمی طرف دریافت‌کننده و یا زبان فرانسوی یا انگلیسی تنظیم می‌شود.

۲- درخواستهای معاضدت قضائی و مدارک ضمیمه به زبان رسمی طرف درخواست‌کننده به همراه ترجمه آن به زبان رسمی طرف درخواست‌شونده و یا زبان فرانسوی یا انگلیسی تنظیم می‌شود.

۳- پاسخهای مربوط به اجراء درخواست معاضدت به زبان رسمی طرف درخواست شونده همراه با ترجمه آنها به زبان رسمی طرف درخواست کننده و یا زبان فرانسوی یا انگلیسی، تنظیم می‌شود.

بخش دوم

ماده ۹ - ابلاغ اوراق قضائی

هر یک از طرفهای متعاقد بنا به درخواست طرف دیگر نیابتاً اوراق قضائی را به روشهای مذکور در ماده (۴) این موافقتنامه به اشخاص ذی‌نفع موجود در قلمرو خود ابلاغ می‌نماید.

ماده ۱۰ - روشهای اجراء

۱- طرف درخواست شونده برای اجراء درخواست ابلاغ، مطابق روشهای مقرر در قوانین داخلی خود اقدام می‌نماید.

۲- طرف درخواست شونده همچنین می‌تواند با درخواست صریح طرف درخواست کننده طبق روش خاصی اقدام به ابلاغ اوراق نماید به شرطی که روش مزبور مغایر قوانین کشور درخواست شونده نباشد.

ماده ۱۱- تعیین نشانی

چنانچه نشانی شخص ابلاغ شونده واضح یا صحیح نباشد، طرف درخواست شونده می‌تواند از طرف درخواست‌کننده بخواهد که اطلاعات تکمیلی ارائه نماید، و در صورت عدم امکان ابلاغ به علت عدم تعیین نشانی بعد از تقاضا یا به علل دیگر، طرف درخواست‌شونده اوراق را با ذکر عدم امکان ابلاغ، به طرف درخواست‌کننده اعاده می‌نماید.

ماده ۱۲- اعلام نتیجه ابلاغ

طرف درخواست شونده نتیجه ابلاغ را به صورت کتبی همراه با رسید مقید به تاریخ که به امضاء ذی‌نفع رسیده باشد یا صورتجلسه تنظیم اعلامیه که توسط مقام صلاحیتدار تحریر شده باشد، به روشهای مذکور در ماده (۴) این موافقتنامه، به طرف درخواست‌کننده اعلام می‌نماید. صورتجلسه مذکور لازم است متضمن نام و سمت شخص ابلاغ شونده و نیز تاریخ و محل ابلاغ و روشی که ابلاغ انجام شده و نیز تصریح بر امتناع از دریافت، در صورتی که شخص ابلاغ شونده از دریافت اوراق خودداری نموده است، باشد.

ماده ۱۳- هزینه‌های ابلاغ

۱- طرف درخواست شونده هزینه‌های ناشی از ابلاغ را در قلمرو خود برعهده خواهد داشت.

۲- نسبت به مورد مذکور در بند (۲) ماده (۱۰) موافقتنامه، هزینه‌های ابلاغ، در صورت وجود بر عهده طرف درخواست کننده است.

بخش سوم- اجراء نیابت‌های قضائی

ماده ۱۴- قلمرو اجراء

هر یک از طرف‌های متعاقد، نیابت‌های قضائی را براساس درخواست طرف دیگر، اجراء می‌کنند. اجراء شامل نوشتن اظهارات افراد ذی‌نفع و استماع شهود و انجام آزمایشها و دیگر اقدامات دادرسی که اجراء نیابتها، اقتضاء انجام آن را دارد، می‌باشد.

ماده ۱۵- نحوه اجراء

۱- طرف درخواست شونده نیابت قضائی را طبق قانون ملی کشور خود اجراء می‌کند.

۲- طرف درخواست شونده باید براساس درخواست صریح طرف درخواست کننده اقدامات ذیل را انجام دهد:

الف- اجراء نیابت قضائی به روش خاصی که درخواست شده است تا حدی که این روش مغایر با قانون ملی آن کشور نباشد.

ب - اعلام تاریخ و مکان اجراء نیابت قضائی به طرف درخواست کننده تا اینکه ذینفع یا نماینده او بتواند هنگام اجراء نیابت قضائی مطابق شرایط مقرر در قانون ملی کشور درخواست شونده، در آنجا حضور یابد.

ماده ۱۶ - تعیین نشانی

چنانچه اجراء نیابت قضائی توسط طرف درخواست شونده براساس نشانی تعیین شده توسط طرف درخواست کننده، میسر نگردید لازم است طرف درخواست شونده اقدامات لازم برای تعیین نمودن نشانی صحیح به عمل آورد و در صورت لزوم می تواند درخواست اطلاعات تکمیلی از طرف درخواست کننده بنماید و چنانچه به علت عدم امکان تعیین نشانی و یا علل دیگری اجراء نیابت میسر نگردید طرف درخواست شونده باید سند درخواست را همراه با مدارک پیوست آن به طرف درخواست کننده اعاده نماید و علل عدم امکان اجراء را اعلام نماید.

ماده ۱۷ - اعلام نتیجه اجراء

طرف درخواست شونده باید نتیجه اجراء نیابت قضائی را همراه با دلایل تحصیل شده، کتباً مطابق روش مذکور در ماده (۴) این موافقتنامه به طرف درخواست کننده اعلام نماید.

ماده ۱۸ - هزینه‌های اجراء

طرف درخواست شونده هزینه‌های ناشی از اجراء نیابت قضائی در قلمرو کشور خود را بر عهده دارد و هزینه‌های زیر به عهده طرف دیگر است:

الف - هزینه‌های انجام آزمایشات.

ب - هزینه‌های ناشی از اجراء درخواست نیابت قضائی به روش خاص که در جزء (الف) بند (۲) ماده (۱۵) این موافقتنامه ذکر شده است.

پ - هزینه‌های ناشی از انتقال اشخاص ذینفع به قلمرو کشور درخواست شونده و اقامت و ترک آن کشور موضوع جزء (ب) بند (۲) ماده (۱۵) این موافقتنامه.

بخش چهارم - شناسایی احکام قضائی و احکام داوری و اجراء آنها

ماده ۱۹ - قلمرو اجراء احکام قضائی

۱- مطابق مقررات مذکور در این موافقتنامه، احکام زیر که توسط

دادگاههای یکی از طرفهای متعاقد صادر گردد، توسط طرف دیگر به رسمیت شناخته شده و در قلمرو آن کشور به اجراء گذاشته می‌شود:

الف - احکام صادره توسط دادگاهها در زمینه‌های حقوقی و تجاری.

ب - فرازهای حقوقی احکام صادره دادگاهها در پرونده‌های جزائی جهت

جبران خسارتهای متضرر و تحویل اموال و اشیاء متعلق به وی.

۲- احکام مذکور در بند (۱) این ماده شامل احکام حقوقی و تجاری دادگاهها که از طریق سازش، فصل خصومت می کند نیز خواهد بود.

۳- مقررات این بخش در مورد احکام صادره در موارد زیر اجراء نمی گردد:

الف - در زمینه ورشکستگی و تصفیه و اقدامات مشابه آنها.

ب - در زمینه تأمین اجتماعی.

پ - در موارد اقدامات احتیاطی و اقدامات موقتی به استثناء مواردی که به موضوع نفقه مربوط می شود.

ماده ۲۰- تقدیم درخواست

۱- درخواست شناسایی و اجراء حکم صادره از دادگاههای یکی از طرفهای متعاقد در قلمرو طرف دیگر، مستقیماً توسط فرد ذینفع به دادگاه صلاحیتدار تقدیم می گردد.

۲- نهاد مرکزی هر یک از طرفهای متعاقد بنا به درخواست نهاد مرکزی طرف دیگر، کلیه اطلاعات لازم را جهت تسهیل درخواست مزبور، تقدیم می نماید.

ماده ۲۱ - مدارک پیوست درخواست

درخواست شناسایی احکام و اجراء آنها باید به همراه مدارک زیر باشد:

الف - یک نسخه برابر اصل شده نسخه اصلی حکم.

ب - گواهی دادگاه مبنی بر قطعی بودن حکم و قابلیت اجراء آن، چنانچه مراتب در خود حکم تصریح نشده باشد.

پ - اصل صورتجلسه ابلاغ (اعلام) حکم.

ت - در صورت عدم حضور ذینفع در دادگاه، نسخه ای رسمی از صورتجلسه درخواست ذی نفع یا هر مدرک دیگری که نشان دهنده درخواست ذی نفع به صورت قانونی باشد.

ماده ۲۲ - امتناع از شناسایی و اجازه اجراء احکام

شناسایی و اجازه اجراء احکام که در بند (۱) ماده (۱۹) این موافقتنامه به آن اشاره شد در موارد مذکور در ماده (۶) و همچنین در موارد زیر رد می شود:

الف - حکمی که طبق قانون کشور صادرکننده حکم هنوز قطعیت نیافته و قابل اجراء نشده است.

ب - حکم صادره با توجه به مفاد ماده (۲۳) این موافقتنامه از دادگاه صلاحیتدار صادر نشده باشد.

پ - چنانچه مطابق قوانین کشور صادرکننده حکم، محکوم علیه به صورت قانونی طرف دعوی نباشد یا فاقد اهلیت برای شرکت در دعوی بدون داشتن نماینده قانونی باشد.

ت - چنانچه دادگاه طرف درخواست شونده دعوی بین همان اشخاص با همان موضوع و وقایع تحت رسیدگی داشته باشد یا قبلاً در مورد همان دعوی حکم قطعی صادر کرده باشد یا قبلاً یک حکم قطعی درباره همان دعوی که توسط کشور ثالث صادر گردیده، مورد شناسایی قرار داده باشد.

ماده ۲۳ - صلاحیت

۱- مطابق این موافقتنامه، دادگاههای کشور طرف متعهدی که حکم را صادر کرده است، در موارد ذیل صلاحیتدار شناخته می شوند:

الف - چنانچه اقامتگاه و یا محل سکونت خواننده، هنگام اقامه دعوی در قلمرو آن کشور باشد.

ب - چنانچه خواننده یک مؤسسه بازرگانی بوده و در قلمرو آن کشور شعبه نمایندگی داشته و دعوی به علت اختلاف ناشی از فعالیت تجاری آن شعبه اقامه شده باشد.

پ - چنانچه خواننده صراحتاً صلاحیت دادگاه آن کشور را پذیرفته باشد.

ت - چنانچه خواننده به اصل موضوع دعوی وارد گردد بدون آنکه به موضوع صلاحیت ایراد کند.

ث - چنانچه دعوی مربوط به قراردادی باشد که محل امضاء قرارداد در قلمرو آن کشور بوده یا در آنجا اجراء شده است یا برای اجراء تعیین گردیده یا موضوع دعوی در قلمرو آن کشور قرار داشته باشد.

ج - چنانچه دعوی راجع به مسؤلیت مدنی بوده و ناشی از عمل زیان آوری باشد که در قلمرو آن کشور رخ داده است.

چ - چنانچه موضوع دعوی مربوط به پرداخت نفقه بوده و در هنگام اقامه دعوی اقامتگاه بستانکار و یا محل سکونت او در قلمرو آن کشور باشد.

ح - چنانچه اموال غیرمنقول موضوع دعوی در قلمرو آن کشور واقع باشد.

-۲

الف - موارد مذکور در بند (۱) این ماده به قوانین هر یک از طرفهای متعاقد درخصوص صلاحیت انحصاری لطمه نخواهد زد.

ب - طرفهای متعاقد لازم است بلافاصله پس از قابل اجراء شدن این موافقتنامه، مقررات خود را درباره صلاحیت انحصاری مطابق روش مذکور در ماده (۴) این موافقتنامه، کتباً به یکدیگر اعلام نمایند.

ماده ۲۴ - اجازه اجراء

۱- در به رسمیت شناختن احکام و اجراء آنها، مقرراتی اجرائی، مطابق قوانین طرف درخواست شونده به مورد اجراء گذاشته می شود.

۲- دادگاه طرف درخواست شونده بدون ورود به ماهیت حکم، به بررسی حکم و حصول اطمینان از دارا بودن شرایط این موافقتنامه، اکتفا خواهد کرد.

۳- چنانچه حکم دارای چند بخش باشد و شناسایی و اجراء حکم به طور کامل امکان پذیر نباشد، دادگاه طرف درخواست شونده می تواند بخشی از حکم را مورد شناسایی قرار داده و اجراء نماید.

ماده ۲۵ - آثار شناسایی و اجازه اجراء

حکمی که مورد شناسایی قرار گرفته و اجازه اجراء آن در قلمرو کشور درخواست شونده صادر گردیده است، از همان اعتباری برخوردار است که حکم دادگاه آن کشور از آن برخوردار بوده و دارای آثار یکسانی است.

ماده ۲۶ - شناسایی احکام داوری و اجازه اجراء آنها

طرفهای متعاقد احکام داوری که در قلمرو طرف دیگر صادر شده است مورد شناسایی قرار داده و اجازه اجراء آن را مطابق "کنوانسیون شناسایی و اجراء احکام داوری خارجی" تنظیم شده در نیویورک به تاریخ ۱۳۳۷/۴/۳ هجری شمسی برابر با دهم ژوئن ۱۹۵۸ میلادی، با التزام به ملاحظات و حق شرطهایی که هر یک از دو طرف مستقلاً داشته اند، صادر می کنند.

بخش پنجم - مسائل متفرقه

ماده ۲۷ - مبادله اطلاعات قانونی

طرفهای متعاقد بنا به درخواست طرف دیگر، اطلاعات مربوط به قوانین جاری یا رویه متداول در زمینه‌های مربوط به این موافقتنامه را با یکدیگر مبادله می نمایند.

ماده ۲۸ - ابلاغ مدارک و اجراء نیابتهای قضائی از طریق نهادهای دیپلماتیک

یا کنسولی

اعضاء دیپلماتیک یا کنسولی هر یک از طرفهای متعاقد امکان ابلاغ اوراق قضائی به اتباع خود که در قلمرو طرف دیگر هستند و دریافت پاسخهای آنها را با رعایت قانون آن کشور و بدون توسل به هر گونه اجبار، خواهند داشت.

ماده ۲۹ - معافیت از تصدیق

مطابق این موافقتنامه، اوراق رسمی مورد استناد که توسط دادگاههای طرفهای متعاقد و یا نهادهای صلاحیتدار دیگر صادر می‌شود و یا صحت آن مورد گواهی قرار می‌گیرد و مطابق ماده (۴) این موافقتنامه ابلاغ می‌گردد، از تصدیق معاف خواهد بود.

ماده ۳۰ - حل اختلافات

هر گونه اختلاف ناشی از تفسیر و یا اجراء این موافقتنامه از طریق مجاری دیپلماتیک حل و فصل می‌گردد.

بخش ششم - احکام پایانی

ماده ۳۱ - تصویب و اجراء

۱- تصویب این موافقتنامه مطابق اصول قانون اساسی هر یک از طرفهای متعاقد انجام خواهد شد.

۲- این موافقتنامه سی روز پس از مبادله اسناد تصویب، قابلیت اجراء خواهد داشت.

ماده ۳۲ - خاتمه موافقتنامه

۱- مدت این موافقتنامه نامحدود است.

۲- هر یک از طرفهای متعاقد در هر زمان می تواند ختم اجراء موافقتنامه را از طریق دیپلماتیک به طرف دیگر کتباً اعلام نماید. شش ماه پس از دریافت اعلامیه مزبور، موافقتنامه خاتمه یافته تلقی می شود.

نمایندگان دو طرف به اسامی ذیل که دارای اختیار لازم از سوی دولت خود هستند، این موافقتنامه را امضاء نمودند.

این موافقتنامه در تونس در تاریخ ۱۳۸۶/۸/۳۰ هجری شمسی برابر با
۲۰۰۷/۱۱/۲۱ میلادی در دو نسخه اصلی که هر دو از اعتبار یکسان برخوردارند
به زبانهای عربی و فارسی تنظیم گردید.

از طرف جمهوری تونس

رضا التوبتی

وزیر بازرگانی و صنایع دستی

از طرف جمهوری اسلامی ایران

سیدمسعود میرکاظمی

وزیر بازرگانی

ورود به اداره قوانین شورای نگهبان

تاریخ ثبت: ۱۳ / /

شماره ثبت:

شماره دفتر کل:

شماره شناسه:

صفحه: